

عَمَلِیَاتِ اُتْقَانِ ساز

ستون
پنجم

جسدی که پیروزی
متفقین را تضمین کرد

بن مکی‌ن‌تایر
فهیمة سادات کمالی

سرشناسه: مک، اینتایر، بن، ۱۹۶۳، م.

Macintyre, Ben

عنوان و نام پدیدآور: عملیات اتاق ۱۳: جسدی که پیروزی متفقین را تضمین کرد/

نویسنده: بن مکینتایر؛ مترجم: فهمیه سادات کمالی.

مشخصات نشر: تهران: انتشارات خوب، ۱۴۰۰.

مشخصات ظاهری: ۴۳۸ ص.؛ مصور: ۵/۱۴×۲۱/۵ س.م.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲۳-۷۴۲۵-۸۲-۶

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

یادداشت: عنوان اصلی: Operation Mincemeat: how a dead man and a bizarre plan fooled the Nazis and assured an allied victory, c2010

یادداشت: نمایا

موضوع: ماننگیو، یوئن، ۱۹۸۵-۱۹۰۱ م.

موضوع: Montagu, Ewen, 1901-1985

موضوع: انکاستان، نیروی دریایی -- تاریخ -- جنگ جهانی دوم، ۱۹۴۵-۱۹۳۹ م.

موضوع: Great Britain, Royal Navy, 1939-1945 --History--World War, 1939-1945

موضوع: عملیات مینسمیت

موضوع: Operation Mincemeat

موضوع: جنگ جهانی دوم، ۱۹۴۵-۱۹۳۹ م. -- انگلستان -- سازمان ها و فعالیت های جاسوسی

موضوع: World War, 1939-1945 --Secret service-- Great Britain

موضوع: فریب کاری -- انگلستان -- تاریخ -- قرن ۲۰ م.

موضوع: Deception --Great Britain--History--20th century

موضوع: فریب کاری -- اسپانیا -- اقیانوس اطلس، ساحل -- تاریخ -- قرن ۲۰ م.

موضوع: Deception --Spain--Atlantic Coast--History--20th century

موضوع: جنگ جهانی دوم، ۱۹۴۵-۱۹۳۹ م. -- اسپانیا -- اقیانوس اطلس، ساحل

موضوع: World War, 1939-1945 --Spain--Atlantic Coast

موضوع: جنگ جهانی دوم، ۱۹۴۵-۱۹۳۹ م. -- ایتالیا -- سیسیل -- نبردها

موضوع: World War, 1939-1945 --Campaigns--Italy--Sicily

موضوع: سیسیل (ایتالیا) -- تاریخ نظامی -- قرن ۲۰ م.

موضوع: Sicily (Italy) --History, Military--20th century

موضوع: اقیانوس اطلس، ساحل (اسپانیا) -- تاریخ نظامی -- قرن ۲۰ م.

موضوع: Atlantic Coast (Spain) --History, Military--20th century

شناسه افزوده: کمالی، فهمیه سادات، ۱۳۶۳، مترجم

رده بندی کنگره: DA۱۰

رده بندی دیویی: ۹۴۰/۵۴۸۶۴۱

شماره کتاب شناسی ملی: ۷۴۳۴۸۳۴

۹۵۵۲۰۱

عملیات اتاق ۱۳

جسدی که پیروزی متفقین را تضمین کرد

نویسنده: بن مکینتایر

مترجم: فهیمه سادات کمالی

ناظر محتوایی و ویراستار: علیرضا شفیعی نسب

ویراستار فنی: شیوا پورعلی - فرزاد مرادی

طراح یونیکورم جلد و گرافیک متن: محمد منصورقنای

طراح جلد: ابراهیم کاشانی

آماده سازی و صفحه آرایی: مینا فیضی

مشاور فنی چاپ: حسن مستقیم

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۴۲۵-۸۲-۶

نوبت چاپ: اول-۱۴۰۰

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

لیتوگرافی: نقش سبز

چاپ: کاج

مخافی: تیرگان

قیمت: ۸۰۰۰ تومان

■ فهرست

۱۳	پیشگفتار نویسنده
۱۷	فصل اول: صیاد ساردین
۲۳	فصل دوم: ذهن‌های پریپیچ وتاب
۳۹	فصل سوم: اتاق شماره ۱۳
۵۵	فصل چهارم: هدف: سیسیل
۷۱	فصل پنجم: مردی که وجود داشت
۸۵	فصل ششم: رویکردی رمان‌گونه
۱۰۱	فصل هفتم: پم
۱۲۳	فصل هشتم: کلکسیونر پروانه
۱۴۳	فصل نهم: الکس عزیزم
۱۶۹	فصل دهم: خائن پینگ‌پنگ باز
۱۸۳	فصل یازدهم: جوینده طلا
۲۰۱	فصل دوازدهم: جاسوس کیک‌پز
۲۱۳	فصل سیزدهم: مینسمیت باکشتی رهسپار می‌شود
۲۳۳	فصل چهاردهم: وداع با بیل
۲۴۷	فصل پانزدهم: شیرین و براژنده
۲۶۲	فصل شانزدهم: ردپاهای اسپانیایی
۲۷۹	فصل هفدهم: کودتای کولنتال
۲۹۳	فصل هجدهم: هضم مینسمیت
۳۱۰	فصل نوزدهم: بی‌خوابی هیتلر
۳۲۷	فصل بیستم: سراف و هاسکی
۳۴۳	فصل بیست و یکم: یک فنجان چای دل‌چسب
۳۶۳	فصل بیست و دوم: قلاب، نخ و وزنه
۳۷۷	فصل بیست و سوم: افشای مینسمیت
۳۹۱	فصل بیست و چهارم: سرگذشت شخصیت‌ها
۴۱۱	ضمیمه
۴۲۳	سپاسگزاری
۴۲۶	درباره نویسنده

■ پیشگفتار نویسنده

در نخستین ساعات روز دهم ژوئیه ۱۹۴۳، نیروهای بریتانیا و آمریکا، در اولین تهاجم علیه «دژ اروپایی» هیتلر، به ساحل سیسیل یورش بردند. آینده مشخص کرد حمله به این جزیره ایتالیایی پیروزی ای بزرگ، نقطه عطفی در جنگ و گامی حیاتی در مسیر پیروزی در اروپا بوده است. چیزی نمانده بود این حمله تبدیل به فاجعه شود. ماه‌ها برای این تهاجم - که بزرگ‌ترین عملیات پیاده‌سازی آبی خاکی نیروها تا آن زمان محسوب می‌شد - برنامه‌ریزی کرده بودند و با اینکه نبرد سهمگینی بود، قوای متفقین تلفات کمی دادند. از ۱۶۰ هزار سربازی که در حمله و تصرف سیسیل شرکت کردند، ۱۵۳ هزار نفر در پایان زنده ماندند. زنده ماندن چنین تعدادی از نیروها تا حد زیادی مدیون مردی بود که هفت ماه قبل از آن عملیات مرده بود. موفقیت تهاجم سیسیل در گروهی قدرت نظامی بالا، لجستیک، رازداری

و غافل‌گیری بود، اما به شبکه عظیمی از فریب‌کاری نیز متکی بود، به خصوص یک فریب: نیرنگی خارق‌العاده که ساخته و پرداخته گروهی از جاسوسان تحت هدایت وکیلی انگلیسی بود.

اولین باری که نام یوئن مانتگیوی^۱ استثنایی را شنیدم، هنگام تحقیق برای کتاب دیگرم به نام داستان واقعی یک جاسوس دوجانبه: عشق و خیانت^۲ بود؛ کتابی درباره یکی از جاسوس‌های دوجانبه دوران جنگ به نام ادی چپمن^۳. مانتگیو، که به وکالت غیرنظامی اشتغال داشت، افسر اطلاعاتی نیروی دریایی و یکی از مربیان ادی چپمن نیز بود؛ ولی او را بیشتر به عنوان نویسنده کتاب مردی که هرگز وجود نداشت (۱۹۵۳) می‌شناسند. این کتاب روایت نقشه فریبی تحت عنوان «عملیات مینسمیت» به معنای «گوشه چرخ‌کرده» است؛ عملیاتی که خود مانتگیو در سال ۱۹۴۳ طراحی کرده بود. او در کتاب بعدی‌اش، فراتر از اولترای فوق سری^۴ (۱۹۷۷)، به یادداشتی اشاره می‌کند: «در شرایط بسیار ویژه و به دلایلی بسیار خاص اجازه یافتم پیش خودم نگه دارم.» این اشاره عجیب گوشه ذهنم را بخوش کرد. تصور کردم «شرایط بسیار ویژه» حتماً به نگارش کتاب مردی که هرگز وجود نداشت مربوط می‌شود؛ نوشته‌ای که کمیته مشترک اطلاعات تصویب و بررسی‌اش کرده بود، اما حالت دیگری به ذهنم نمی‌رسید که افسر اطلاعاتی سابق اجازه نگهداری از اسناد طبقه‌بندی شده را داشته باشد. در واقع، نگهداری از مطالب فوق سری دقیقاً همان کاری است که افسران اطلاعاتی از آن منع می‌شوند. پس اگر یوئن مانتگیو سال‌های سال پس از جنگ آن‌ها را نگه داشته بود، حالا کجا بودند؟

مانتگیو در سال ۱۹۸۵ درگذشت. در هیچ‌کدام از آگهی‌های ترحیم به این اسناد اشاره نکرده بودند. این طور بود که به دیدار پسرش، جرمی مانتگیو، کارشناس خبره آلات موسیقی در دانشگاه آکسفورد، رفتم. مرا با اطمینان به اتاق طبقه بالای خانه درندشتش در آکسفورد برد و صندوق چوبی بزرگ و خاک‌گرفته‌ای را از زیر تختی بیرون کشید. درونش دسته‌دسته پرونده‌های ام‌آی ۵ (سرویس امنیتی، مسئول ضد جاسوسی)، ام‌آی ۶ (سرویس اطلاعات سری)، مسئول جمع‌آوری اطلاعات خارج

1. Ewen Montagu

2. Agent Zigzag

3. Eddie Chapman

4. Beyond Top Secret Ultra

از بریتانیا) و واحد اطلاعات نیروی دریایی بریتانیا بود که بعضی را با بند بسته بودند و روی خیلی ها هم مهر «فوق سری» خورده بود. جرمی توضیح داد که بخشی از اسناد پدرش را بعد از مرگش به موزه سلطنتی جنگ منتقل کردند و هنوز فهرست‌بندی نشده‌اند، ولی بقیه همان جا بودند، همان طوری که خودش توی صندوق گذاشته بود: نامه‌ها، یادداشت‌ها، عکس‌ها، یادداشت‌های عملیاتی مربوط به نقشه فریب ۱۹۴۳ و همین‌طور دست‌نوشته‌های اصلی و سانسورنشده کتابش. در آنجا، زندگی‌نامه خودنوشت دویست صفحه‌ای یوئن مانتگیو هم بود که هرگز چاپ نشده بود، ولی از همه مهم‌تر، گزارش رسمی و طبقه‌بندی شده «عملیات مینسمیت» بود؛ جسورانه‌ترین، عجیب‌ترین و موفق‌ترین عملیات فریب زمان جنگ. خانواده مانتگیو مکاتبات شخصی میان یوئن مانتگیو و همسرش را، که حداقل سه نامه در هفته می‌شد، در اختیارم گذاشتند. بدون کمک بی‌حد و حصر ایشان، نگارش این کتاب میسر نمی‌شد. در تمام نقل قول‌ها، املاي کلمات را برای روان‌سازی متن یکدست کرده‌ام، سه نقطه‌ها را برداشته‌ام و روایت‌های مختلف را به صورت گزینشی مستقیماً نقل کرده‌ام.

تعجبی ندارد اگر حس کنید کشف این اسناد به وسیله من شبیه اتفاقات فیلم‌های جاسوسی است: خود مانتگیو خیلی اهل نمایش و اتفاقات هیجان‌انگیز بود، حتماً خودش می‌دانسته این اسناد روزی پیدا می‌شوند.

کتاب مردی که هرگز وجود نداشت بیش از نیم قرن پس از چاپش هنوز رنگ و بوی دیسکه‌های دوران جنگ را از دست نداده، اما کتابی کامل نیست و هیچ‌وقت هم قرار نبوده که کامل باشد. این کتاب را به فرمان دولت بریتانیا نوشتند تا بعضی واقعیت‌ها را پنهان کنند. چنین کاری عمداً برای گمراه کردن بود. حالا که قوانین دولتی درباره حفظ اسرار سهل شده، پرونده‌های بایگانی ملی اخیراً طبقه‌بندی شده و محتویات صندوق قدیمی مانتگیو کشف شده، می‌توان داستان کامل عملیات مینسمیت را برای اولین بار تعریف کرد.

این نقشه در ذهن یک رمان‌نویس متولد شد و نامتجانس‌ترین گروه بازیگران آن را سروشکل دادند: وکیل مدافعی زیرک، خانواده‌ای که همگی متصدی کفن و دفن بودند، آسیب‌شناس پزشکی قانونی، یک جوینده طلا، یک مخترع، یک ناخدای

زیردریایی، یک جاسوس ارشد انگلیسی زنانه پوش، یک راننده رالی، یک منشی زیبا، یک نازی ساده لوح و یک دریاسالار عبوس که عاشق ماهیگیری با پشه بود. این عملیات فریب - که زمینه ساز تهاجم به سیسیل شد و نقش مهمی در پیروزی در جنگ داشت - حول مردی شکل گرفت که هرگز وجود نداشت. ولی کسانی که او را خلق کردند و کسانی که باورش کردند و کسانی که زندگی شان را مدیونش بودند قطعاً وجود داشتند. کتاب پیش رو داستان آنهاست.

بن مکینتایر

لندن، ۲۰۰۹

www.ketab.ir